

ÉJSZAKÁZÓ / OVERNIGHTER

SZÁLLÁS KÍSÉRLET, MINT ELSŐ LÉPÉS AZ
INTEGRÁLÓDÁS ÚTJÁN

SZERZŐK: BUDAI FLÓRA_PAIS BOGLÁRKA

KONZULENS: WEISZKOPF ANDRÁS

BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI TANSZÉK TDK 2021

TARTALOMJEGYZÉK

ABSZTRAKT	1
HAJLÉKTALANSÁG	2-3
HAJLÉKTALAN SZÁLLÓK ÉS PROBLÉMÁIK	4-5
ÉJSZAKÁZÓ MODUL	6-8
MŰKÖDÉS	9
ANYAGHASZNÁLAT	10
LÁTVÁNY	11
FORRÁSOK	12

ABSZTRAKT

Hogy mi is a hajléktalanság? Olyan életkörülmény, melyben az egyének nem rendelkeznek állandó, megfelelő körülményű és biztonságú lakhellyel. Hajléktalannak nevezzük azokat az embereket, akik éjszakáikat közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helységekből töltik. Sokan nem is gondolnák, de Magyarországon a fedél nélküliek száma megközelíti a 10 000 főt, ebből 2300 fő a leghidegebb időszakot is közterületen tölti. Ilyenkor az átlagember felteszi magában a kérdést, hogy vajon miért nem keresnek fel, számukra fenntartott melegedőt. Ez a kérdés vezetett minket is a témánk kutatásában. Hazánkban a hajléktalanokat különböző struktúrájú szálláshelyek fogadják. Ilyenek a fapados szállások, melyben csak éjszakára kapnak menedéket és az átmeneti szállók, ahová várólistáról lehet bekerülni, de már hosszabb időre ad menedéket. Elmélyedve ebben a témában, megértettük ezeknek az embereknek az „igényeit”, hiszen ez fontos ahhoz, hogy önmagukat teljesértékű embereknek tekintsék és ezzel a társadalomba való visszailleszkedésük megvalósulhasson.

Tervünk alakulását ezek az igények vezették, így tömegszálló helyett 2 személyes menedékeket terveztünk, melyekben hangsúlyt kap a magánszféra. Figyeltünk, hogy a nemek szerinti szeparáció helyett megengedett legyen az együtt lét a párkapcsolatok fenntartása céljából. A modulunk állatbarát is, hogy az egyedülálló emberek ne legyenek magányosak és elhozhassák kedvenceiket. Zárható kapszulák kerülnének kialakításra a magán tulajdon védelme miatt. Az időjárás elleni védelem a téli és a nyári hónapokban egyaránt fontos szempont volt a tervezéskor. Egy vizesblokkot is terveztünk a betegségek elkerülése érdekében. A kapszulák csoportba helyezésével kisebb közösségek is létrejönnének. A koncepciónk kialakulásával reményeink szerint hozzá járulunk ezen problémák megoldásához.

HAJLÉKTALANSÁG

Egyre súlyosbodó társadalmi probléma a hajléktalanok helyzete. Az egykor szinte láthatatlan hajléktalanok ma már mindennapos látványt nyújtanak a városokban, a külvárosokban és még néhány vidéki területen is.

Országos szinten évről évre egyre növekvő társadalmi és szociális probléma a hajléktalanság. Otthonával együtt az ember azt az alapvető jogát veszíti el, hogy biztonságban érezhesse magát egy helyen. A hajléktalanságnak nincs általánosan elfogadott meghatározása.

A hajléktalanság szó szerinti jelentése a lakással nem rendelkező személy. Ennek ellenére az emberek többnyire az utcán, aluljárókban, boltok ablakai előtt rongyokba vagy újságpapírokba burkolódzó alvókra vagy kéregető társaikra, esetleg ittas, ápolatlan emberekre asszociálnak.

A társadalom egy része ugyan sajnálja őket, de ők is, mint a többiek inkább elkerülik a találkozást ezekkel az emberekkel, még akkor is, ha beszélgetés céljából közelítenének hozzájuk. Megítélésük általában negatív, hiszen megjelenésük elhanyagolt. Ha meg is nézzük őket akkor is csak sajnálatból tesszük vagy mert egy aranyos kutya a társuk. Az, hogy a hajléktalanság mögött mi állhat, bele sem gondolunk. Az átlagember nem is érti, hogyan juthat el valaki idáig. Egy rossz döntés, egy válás, egy kisiklott kapcsolat, egy betegség a legtöbb embert nem feltétlenül juttatja az utcára, a probléma ennél összetettebb és mélyebbről ered. Az utcán élők között nagy számban fordulnak elő csonka családban vagy nevelőotthonban, rossz körülmények között felnövő egyének, akik nem tudtak a megfelelő normák szerint szocializálódni. Az így felnőtt emberek előtt nincs megfelelő minta, nincs önbizalmuk ahhoz, hogy megbirkózzanak a krízis helyzetekkel. Ezek az emberek lelki hontalanok is. A társadalom kötelessége segíteni nekik.

HAJLÉKTALAN SZÁLLÓK ÉS PROBLÉMÁK

Éjjeli menedékhely: Az ellátórendszer legalacsonyabb szintje, feladata a szállás nyújtása a közterületen élő hajléktalanoknak valamint elősegítsék a tartós bentlakásos intézményekbe való bekerülést. A menedékhelyek este 6 és reggel 8 óra között vannak nyitva. A legtöbb helyen nappalra el kell hagyniuk az intézményt. Vannak minta intézmények (például a Jászberényi úti Segítőház Éjjeli Menedékhely), ahol fapad "a" és fapad "b" is megvalósult. Az "a" helyen csak ágyat kapnak a krízis helyzetben levők és van lehetőségük tisztálkodásra. A Fapad "b" már egy magasabb szint, ahol akár a gáztűzhelyet is tudják használni. Ezek a szállások tömegszállások és külön vannak elhelyezve a férfiak és a nők.

Átmeneti szállás: azoknak a személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szállás használatával és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra. Az átmeneti szállás folyamatos tartózkodást nyújt a krízisben lévőknek. Ezt a kollégium szerinti ellátást 2 éven át veheti igénybe és elbírálás szerint juthatnak be a lakók. Általában 3-4 ágyas szobák vannak és a tisztálkodás is elkülönített helyiségekben történhet, ezenkívül van lehetőség mosásra is. Léteznek kiemelt helyek, ahol már egyágyas szobák is megtalálhatóak, melyek elősegítik a magánszféra kialakulását.

A nappali melegedők: éjjeli menedékhelyen alvók nappali ellátására való, ahol lehetőségük van még pihenni, tisztálkodni, mosni, társaikkal beszélgetni és segítséget kapnak az ügyeik intézésében is. Ezen segítségek minden jóindulat ellenére is sok problémát hordoznak az érdeklődőknek.

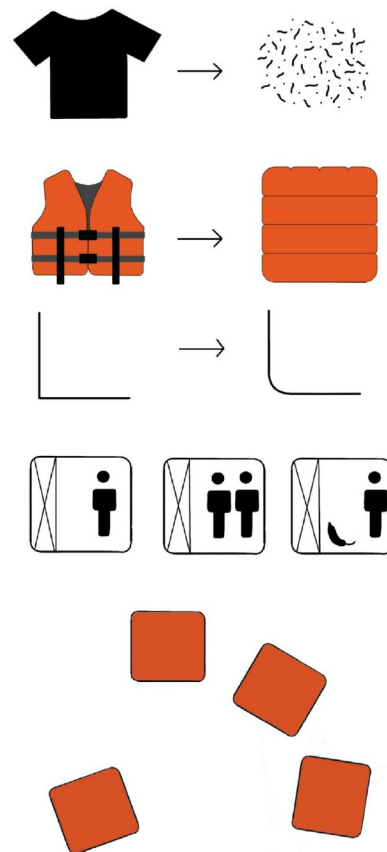
Sokan laknak egy helyen, mellyel a magánszféra és az otthon nyugalma nem biztosítható. Ahol sok ember van összezárva, ott nehéz betartani a higiénias előírásokat és ez magában hordozza a fertőzésveszélyt. Sajnos a magántulajdon sincsen biztonságban ezeken a tömegszállásokon. A szállások nem koedukáltak, ezért a pároknak el kell válniuk egymástól, így ez sem biztosítja nekik a család biztonságát.

A hajléktalanok gyakran négylábú társat választanak maguk mellé, de természetesen a szállásokra nem vihetik be őket.

Ezenkívül a hajlandóság arra, hogy egy szálló szolgáltatásait igénybe veszik-e összefügg egyrészt a személyiséggel, illetve a szabadságvágygal is. Hiszen van, aki inkább az aluljáróban fekszik a saját, gyakran már hosszú ideje használt ruhájában, de olyan is, aki az erdőben épített kunyhóban él. A hajléktalanszállón – tömegszállás lévén – muszáj szabályokat hozni, amelyek viszont nem feltétlenül passzolnak az egyének ritmusához és igényeihez.

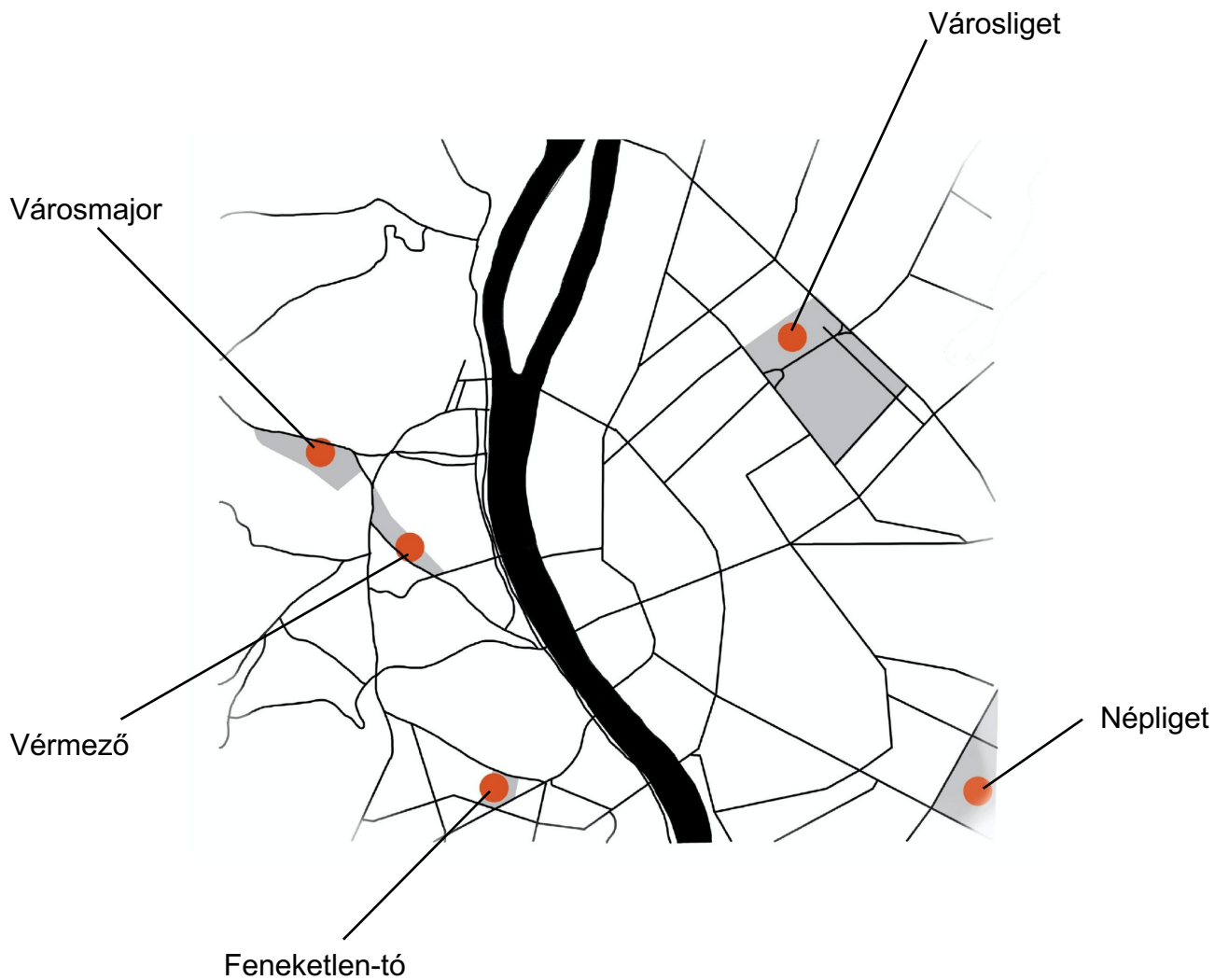
KONCEPCIÓ

Az általunk megálmodott éjszakázó egy olyan menedékhely, mely kielégíti a fedél nélkül maradt emberek igényeit. Egy olyan modul méretet hoztunk létre, mely minimális hely szükségletet vesz alapul, de még is sokféle életkörülménynek felel meg. Egy olyan ágy méretet választottunk, amelyben 1, illetve 2 személy és akár még egy négylábú társ is kényelmesen elfér. Anyaghasználatát tekintve figyeltünk a környezetbarát kialakításra, így az adományokból összegyűjtött, ruhának már nem hasznosítható textilek felhasználásával lenne hőszigetelt a modul. A hatékonyabb tisztíthatóság és fertőtlenítés miatt kerültük a sarkos kialakításokat, így az íves formák dominálnak a tervünkben. A narancssárga szín egy üzenet a társadalom felé, hogy ne az elfordulás, a probléma elrejtése, hanem az odafigyelés és a segítő szándék váljon általánossá az egyén részéről, hiszen senki nem tudhatja mikor kerül hasonló helyzetbe. Tervünk alakulása során hatással volt ránk a Covid-világjárvány is, ezért a vírus terjedésének lassítása érdekében a szálló egységeket elszórtan helyezzük el, ezzel megfékezve a betegségek és fertőzések intenzív terjedését. 3 alvóblokkhoz 1 higiéniai egységet terveztünk, melyeket Budapest zöldparkjainak nem frekventált részein helyeznénk el.

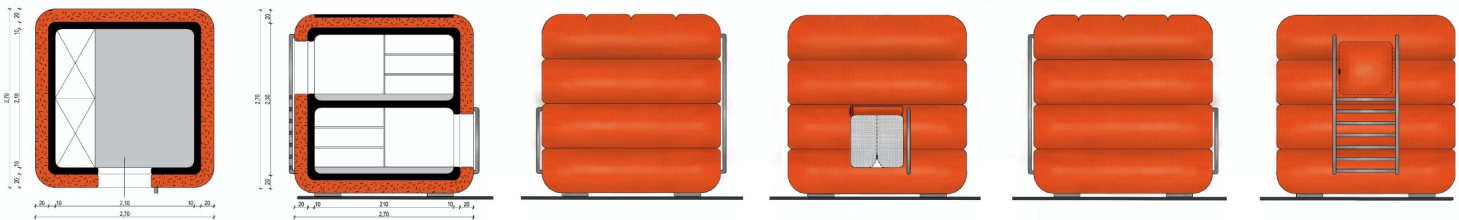

HELYSZÍNRAJZ

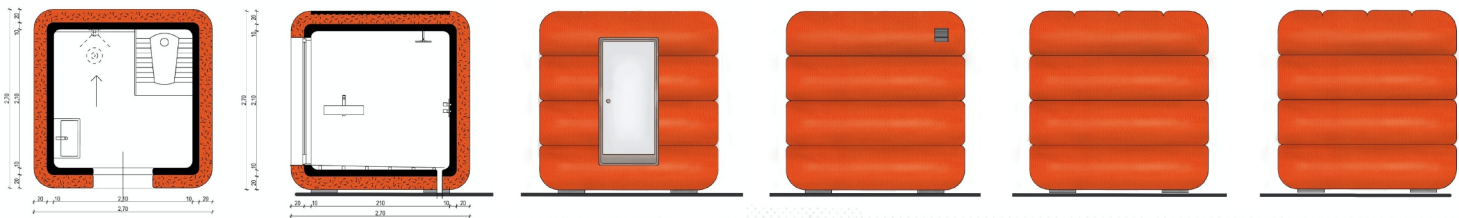

ALAPRAJZ, METSZET, HOMLOKZAT

Éjszakázó - alaprajz, metszet, homlokzatok, M=1:33

Higiéniai blokk – alaprajz, metszet, homlokzatok, M=1:33

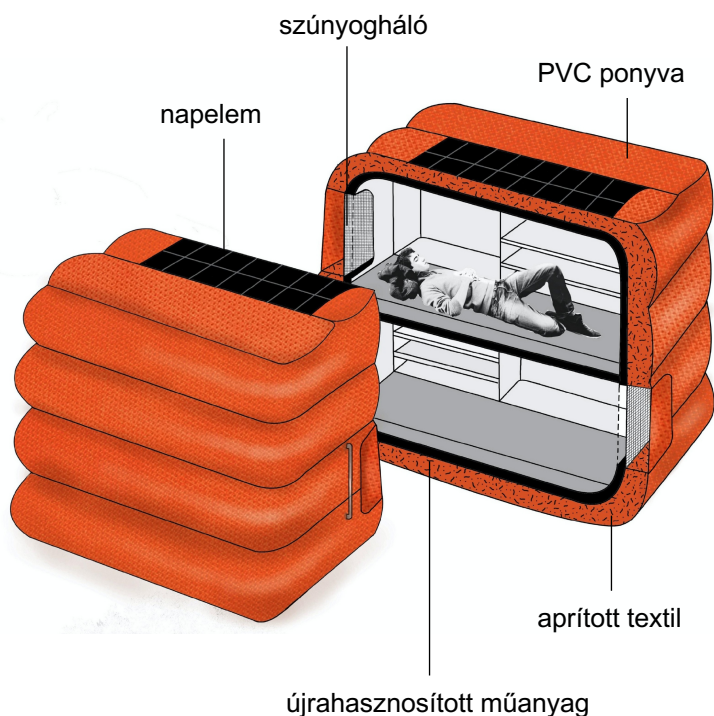

A modul 210x210cm, az ágyak szélessége és a higiéniai blokk minimum magassága miatt. Ezáltal két szint is elfér az alvó blokkban. Nem az a cél, hogy egésznap itt tartózkodjanak csak éjszakai menedékként szolgál a zárható modul.

MŰKÖDÉS

Az Éjszakázó blokkunk célcsoportja azok a hajléktalan emberek, akik egyébként is ezeken a zöldterületeken élnek és nem akarnak hajléktalan tömegszállásokra, illetve közösségi menedékhelyekre bemenni. A fix alvóhely a szociális munkások számára megkönnyíti, hogy megtalálják a rászorulókat. Az egységek lerakhatók egyesével és kisebb csoportokban is a higiéniai blokk környezetében. Egy blokk két, - egy alsó és egy felső- alvó egységből áll. Célunk az volt, hogy az eltérő funkciójú blokkok egységes megjelenésűek legyenek és a higiéniai blokk vertikális használatából adódó minimális belmagasság lehetővé tette, hogy két fekvő egységet alakítsunk ki egymás felett. Az alvó blokk akár teljes belmagasságú is lehetett volna, de azért tartottuk fontosnak a horizontális megosztását, mert fontosnak éreztük, hogy a hajléktalanok ne egésznap itt tartózkodjanak, hanem főleg éjszakai alvásra használják, ösztönözve őket a nappali aktív tevékenységre, munkára. Illetve az itt „lakás” ne egy végleges életforma legyen. Ezenkívül a kisebb légtér elősegíti a gyorsabb, és kevesebb energiával történő felfűtést is. A világításhoz, a temperáláshoz és a telefon töltéshez szükséges energiát a tetőbe süllyesztett napelem biztosítja. A külső síkon zipzározható impregnált textillel zárható a bejárati nyílás, a középső síkon szúnyoghálóval. A biztonsági zárásra pedig a vázszerkezet síkjába bepattintható és zárható, szellőző nyílással ellátott panel szolgál. Minden modulban elhelyeznénk egy segélyhívó gombot, melyen keresztül egy szociális ellátó szervezet segítségét kérhetnék.

ANYAGHASZNÁLAT

Anyaghasználatát tekintve figyeltünk a környezetbarát kialakításra. A külső anyag egy vízhatlan, víz lepergető újrahasznosított PVC ponyva anyagból készülne.

Hőszigetelésként aprított textilt alkalmaznánk, mely a Textrade Kft. nagyüzemi gyárában olcsón beszerezhető. Manapság sokan adományoznak ruhákat, de sok ember nincs tisztában vele hogyan kell szelektálni a ruhákat. Ha az adományozandó ruha nem fér bele a tiszta, hibátlan kategóriába, országsszerte találhatóak ruhakonténerek, ahonnan nem az elsődleges funkciójukban lesz hasznosítva a gyűjtött textil, így nem számít, ha esetleg foltos vagy szakadt. A ruházként nem hasznosítható textilek válogatás után aprításra kerülnek, így 0-2 cm-s darabok keletkeznek, melyek töltőanyagként jól hőszigetelnek.

A vázszerkezet újrahasznosított műanyagból készülne, lekerekített sarkokkal a hatékonyabb tisztíthatóság végett.

LÁTVÁNY

FORRÁSOK

Hajléktalanság:

https://www.bmszki.hu/sites/default/files/fajlok/node-28/mindennapi_hajlektalansag_otthontalanul_7_1.pdf

<https://wmn.hu/ugy/56043-nem-csak-az-ember-hajlektalan-aki-az-utcan-el--hajlektalansag-a-vilagjarvany-a-kozelgo-tel-es-az-eletmodot-kriminalizalo-torveny-tukreben>

<http://menhely.hu/index.php/hajlektalansag/tanulmanyok>

http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/21772_Hajlektalanellatas.pdf

<https://www.google.hu/amp/s/abcug.hu/aki-szallora-kuldene-a-hajlektalanokat-probaljon-meg-husz-emberrel-egyutt-aludni/amp/>

Képek:

https://www.nyugat.hu/cikk/hajlektalanszallo_szombathely_helyzet_jarvany

2021.10.31.

Rajzok:

Budai Flóra, Pais Boglárka

ÉJSZAKÁZÓ / OVERNIGHTER

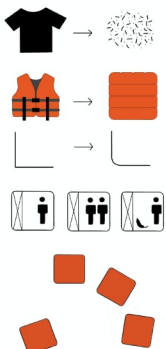
Szállás kísérlet, mint első lépés az integrálódás útján
Kísérleti moduláris építészet

Pais Boglárka, Budai Flóra
konzulens: Weiszkopf András
BME Lakóépítélettervezési Tanszék, TDK 2021.

Országos szinten évről évre egyre növekvő társadalmi és szociális probléma a hajléktalanság. Otthonával együtt az ember azt az alapvető jogát veszíti el, hogy biztonságban érezhesse magát egy helyen. Hajléktalannak nevezzük azokat az embereket, akik éjszakáikat közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségekben töltik. Kutatásunk során megértettük ezeket az embereket az „igényeit”, hiszen ez fontos ahhoz, hogy önmagukat teljes értékű embereknek tekintsek és ezzel a társadalomba való visszailleszkedésük megvalósulhasson.

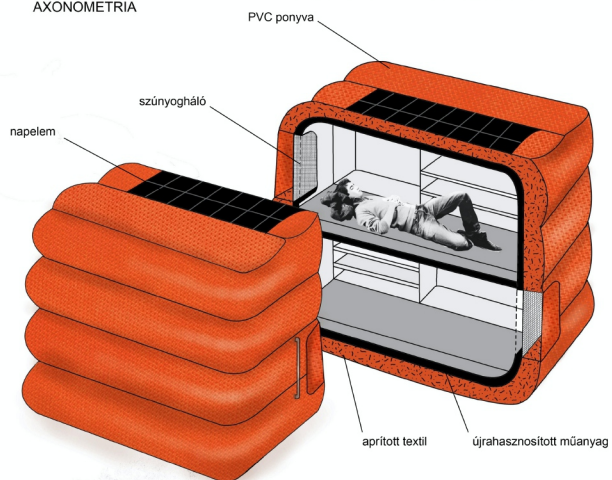
KONCEPCIÓ

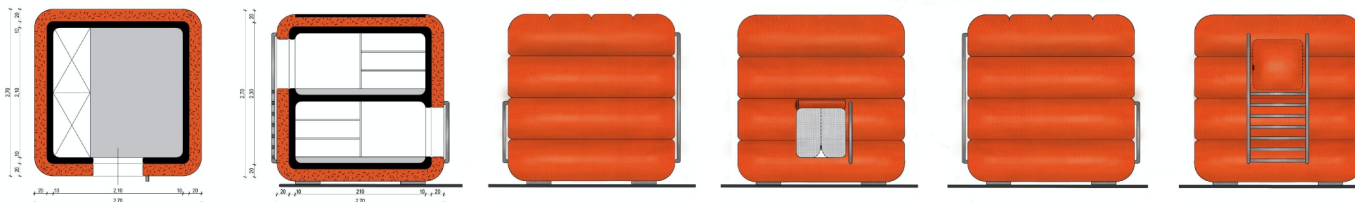
HELYSZÍNRAJZ

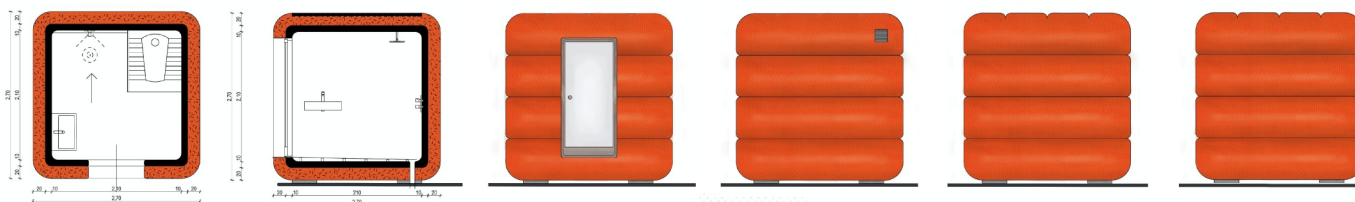
AXONOMETRIA

ÉJSZAKÁZÓ - ALAPRAJZ, METSZET, HOMLOKZATOK, M=1:33

HIGIÉNIAI BLOKK - ALAPRAJZ, METSZET, HOMLOKZATOK, M=1:33

Az általunk megálmodott éjszakázó egy olyan menedékhely lenne, mely kielégítené a fedél nélkül maradt emberek igényeit. Egy olyan modul méretet hoztunk létre, mely minimális hely szükségletet vesz alapul, de még is sokféle életkörülménynek felel meg. Anyaghasználatát tekintve figyeltünk a környezetbarát kialakításra, így az adományokból összegyűjtött, ruhának már nem hasznosítható textilek felhasználásával lenne hőszigetelt a modul. Tervünk alakulása során hafással volt ránk a Covid-világjárvány is, ezért a vírus terjedésének lassítása érdekében a szálló egységeket elsősorban helyeznénk el, ezzel megfékezve a betegségek és fertőzések intenzív terjedését. 3 alvóblokkhoz 1 higiéniai egységet terveztünk, melyeket Budapest zöldparkjainak nem frekvenciált helyein helyeznénk el.

